

A, B of C, naar gelang zij voldoen aan bij algemene maatregel van bestuur voor elke der in het eerste lid onder *a*, *b* en *c* van artikel 4 genoemde groepen van tussenpersonen vast te stellen eisen ten aanzien van de grootte hunner assurantie-portefeuille of van het aantal en de grootte der gedurende de laatste twaalf maanden, voorafgaande aan het verzoek om inschrijving, door hunne bemiddeling tot stand gekomen verzekeringen.

Met zodanige tussenpersonen kunnen door de Directie worden gelijk gesteld, tussenpersonen, die reeds voor het tijdstip van inwerkingtreden van deze wet als zodanig werkzaam waren en die op grond van bijzondere omstandigheden niet aan de in dat lid bedoelde eisen voldoen.

2. De in het vorige lid bedoelde tussenpersonen mogen, in afwijking van het bepaalde in artikel 4, hun werkzaamheid in het assurantiebemiddelingsbedrijf in elk geval voortzetten gedurende twee maanden na het in werking treden van deze wet en, zo binnen deze tijd een aanvraag tot inschrijving bij het Registratie-Bureau is ingediend, in elk geval tot het tijdstip, waarop de beslissing omtrent die aanvraag onherroepelijk is geworden.

3. Voor de ingevolge het eerste en tweede lid van dit artikel ingeschreven tussenpersonen worden afzonderlijke jaarregisters aangelegd en bijgehouden.

Artikel 36

1. Nadat vijf volle kalenderjaren verstreken zijn sedert de opening van de eerste jaarregisters A en B worden in deze registers doorgehaald de namen van diegenen der in artikel 35 bedoelde tussenpersonen, die blijken niet te hebben voldaan aan de in de algemene maatregel van bestuur, als bedoeld in artikel 35, te stellen eisen ten aanzien van de grootte van hun assurantieportefeuille of van het aantal en de grootte der door hunne bemiddeling tot stand gekomen verzekeringen.

2. Indien een ingeschrevene in een der Registers A en B alsdan niet aan de voor hem geldende eisen voldoet, wordt zijn naam overgebracht in Register C, mits hij voldoet aan de eisen, geldende voor de handhaving van een inschrijving in dit register.

3. De Directie is bevoegd op grond van bijzondere omstandigheden voor bepaalde tussenpersonen af te wijken van het bepaalde in dit artikel.

Artikel 37

1. Het verbod, neergelegd in het eerste lid van artikel 13, geldt niet zodra en zolang het tweede lid van artikel 35 op de betrokken tussenpersoon van toepassing is.

2. In afwijking van het bepaalde in het tweede lid van artikel 13 is het aan verzekeraars toegestaan voorstellen tot het sluiten van verzekeringen, welke hen door bemiddeling van een tussenpersoon bereiken, in behandeling te nemen, indien zij in het bezit zijn van een schriftelijke mededeling van die tussenpersoon, dat hij op grond van het bepaalde in artikel 35 een aanvraag tot inschrijving bij het Registratiebureau heeft ingediend, waarop hij nog geen onherroepelijke beslissing heeft ontvangen.

3. Het tweede lid is van overeenkomstige toepassing met betrekking tot het in behandeling nemen door tussenpersonen van voorstellen tot het sluiten van verzekeringen, welke hen door bemiddeling van een sub-agent bereiken.

Artikel 38

1. Alle bestaande overeenkomsten en verbintenissen, van welke aard ook, terzake van het gestelde in het eerste lid van artikel 16, vervallen zes maanden na de inwerkingtreding van genoemd artikel, tenzij binnen deze termijn dispensatie is verleend ingevolge het tweede lid van artikel 16.

2. Het bepaalde in het vorige lid laat onaangetaast verzekeringen, voor het tijdstip van inwerkingtreding van deze wet aangegaan ingevolge enige tot dat tijdstip bestaande overeenkomst of verbintenis.

Artikel 39

1. Gevolmachtigde agenten, die reeds voor het tijdstip van inwerkingtreding van deze wet als zodanig werkzaam waren, mogen hun werkzaamheid in het verzekeringsbedrijf in elk geval gedurende twee maanden na dat tijdstip voortzetten en, zo binnen deze tijd nieuwe volmachten te hunnen name bij de Directie zijn gedeponerd, in elk geval tot het tijdstip, waarop de beslissing van de Directie op hun verzoek tot inschrijving in het in artikel 22 bedoelde register onherroepelijk is geworden.

2. Ten aanzien van de inschrijving van gevolmachtigde agenten, bedoeld in het eerste lid, in het in artikel 22 genoemde register is het bepaalde in het eerste lid onder *c*, van artikel 23 niet van toepassing, voorzover aan de Directie kan worden aangetoond, dat hun oude volmachten dateren van voor 1 Januari 1947.

3. Ten aanzien van de gevolmachtigde agenten, bedoeld in het eerste lid, is voorts het bepaalde in artikel 27 niet van toepassing.

X. Slotbepalingen

Artikel 40

Het besluit van de Secretaris-Generaal van het Departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart van 3 September 1942 no. 47969 H, Directie van Handel en Nijverheid, *Nederlandse Staatscourant* 1942 No. 171, betreffende de vestiging als makelaar, treedt buiten werking ten aanzien van de makelaars in assurantiën.

Artikel 41

1. In artikel 62 van het Wetboek van Koophandel wordt, voor de laatste alinea, ingevoegd:

„Voor de toelating tot de beëdiging als makelaar in assurantiën is vereist, dat de belanghebbende is ingeschreven in Register A, als bedoeld in de Wet Assurantiebemiddelingsbedrijf”.

2. In de slotalinea van artikel 62 van het Wetboek van Koophandel wordt na „De beëdiging wordt” ingevoegd het woord „overigens”.

Artikel 42

1. De artikelen 1 en 2 van deze wet treden in werking met ingang van de dag na haar afkondiging.

2. De overige artikelen treden in werking met ingang van een door Ons te bepalen tijdstip, met dien verstande, dat Wij ons voorbehouden om met name te noemen artikelen op latere tijdstippen in werking te doen treden.

3. Deze wet kan worden aangehaald als „Wet Assurantiebemiddelingsbedrijf”.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en dat alle Ministeriële Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Financiën,

De Minister van Economische Zaken,

870 3

MEMORIE VAN TOELICHTING

Naarmate het verzekeringswezen in Nederland in omvang toenam, is hier te lande ook het zelfstandige beroep van assurantiebemiddelaar tot ontwikkeling gekomen. Waren de assurantiebezorgers en assurantiemakelaars ter beurse van Amsterdam en Rotterdam reeds van oudsher daarvan de voornaamste representanten, langzamerhand ontwikkelde zich ook buiten deze beurzen een groep van zelfstandige assurantiebezorgers en van verzekeringsagenten, welke de assurantiebemiddeling als hoofdberoep gingen uitoefenen, daarmee tredend naast het van oudsher reeds bestaande korps van in vaste relatie met assurantiemaatschappijen werkende agenten, welke dit beroep voornamelijk als nevenberoep, ten dele ook als hoofdberoep, uitoefenden. Op deze wijze is het getal der verzekeringsovereenkomsten, welke door bemiddeling van beroepsassurantiebemiddelaars tot stand komen, in het raam der totale productie der verzekeringsmaatschappijen relatief sterk toegenomen.

Als uitoefenaars van een vrij beroep genoten deze assurantiebemiddelaars geen enkele wettelijke bescherming. Slechts ten aanzien van de makelaars in assurantiën golden de algemene bepalingen van artikel 62 e.v. van het Wetboek van Koophandel, die het beroep van makelaar beschermden. Geleidelijk ontstond echter ook in de andere kringen van assurantiebemiddelaars enig verlangen naar een zekere bescherming van hun beroep.

Deze roep om bescherming werd aanmerkelijk krachtiger in de jaren omstreeks 1930, toen, ten gevolge van de heersende crisis, velen zich op het beroep van assurantiebemiddelaar wierpen om althans iets te verdienen. De eerste stap, die tot verbetering van de positie van de assurantiebemiddelaar leidde, was de opname van de afdelingen over handelsagenten en handelsreizigers in het Wetboek van Koophandel in 1936, onder welke categorieën ook de assurantiebemiddelaars gebracht kunnen worden.

Deze algemene regeling bracht een aanmerkelijke verbetering in de rechtspositie van de assurantiebemiddelaars, doch werd door velen uit de kringen van het verzekeringswezen, en wel vooral door diegenen uit de kringen van de bemiddelaars, die van het bemiddelen hun hoofdberoep hadden gemaakt, niet voldoende geacht.

Immers, in deze kringen wenste men, gedachtig de opgedane ervaringen, een bescherming van het beroep, die het onmogelijk zou maken, dat — vooral in tijden van laagconjunctuur — een ieder zich op het sluiten van verzekeringen toe zou leggen en zodoende de positie van de beroepsbemiddelaar zou verzwakken. De bestaande beroepsassurantietussenpersonen hadden hierbij niet alleen een beperking van de uitbreiding van hun korps op het oog, maar kantten zich vooral ook tegen het veelvuldiger optreden van allerlei soorten van gelegenheidsagenten, die — hoewel zij elk voor zich slechts een beperkte productie van te hooi en te gras gesloten posten hadden — door hun grote aantal de beroepstussenpersonen grote concurrentie aandeden.

Naast dit concurrentiemotief werd door hen gewezen op de ondeskundigheid van de gelegenheidsagenten en de gevaren, die daardoor de aspirant-verzekerden liepen. Bovendien was het naar hun gevoelen onjuist, dat de verzekeringsmaatschappijen aan beroeps- en gelegenheidsagenten dezelfde provisie toekenden.

Gedurende de jaren van Duitse bezetting werd een begin gemaakt met een publiekrechtelijke regeling van het assurantiebemiddelingsbedrijf. Nadat de secretaris-generaal voor Bijzondere Economische Zaken eerst in 1943 aan de toenmaals bestaande Verzekeringsraad advies hieromtrent had gevraagd, verscheen — zonder dat dit advies was afgewacht — in de *Nederlandse Staatscourant* van 9 December 1943, no. 240, geheel onverwachts het vierde besluit van bedoelde secretaris-generaal dd. 6 December 1943, tot uitvoering en aanvulling van het Besluit no. 218/1941 betreffende het verzekeringswezen. Bedoeld besluit van 6 December 1943, gewoonlijk aangeduid als „Saneringsbesluit Assurantietussenpersonen”, dient gezien te worden als een basisbesluit, waarin in feite niets anders was geregeld dan de sluiting van het beroep, het strafbaar stellen van de overtreding der desbetreffende bepalingen en het scheppen van de mogelijkheid tot het verlenen van ontheffingen en verbodsbepalingen.

Het heeft in de bedoeling van de opstellers van dit besluit gelegen om, daarop voortbouwend, geleidelijk aan te komen tot een geselecteerde groep van beroepsbemiddelaars door aan de toelating tot het beroep bepaalde voorwaarden en eisen te verbinden.

Zover is het echter door de loop der gebeurtenissen niet gekomen, zodat op het tijdstip van de beëindiging der bezetting de regeling van het assurantiebemiddelingswezen nog slechts in embryonale toestand bestond.

Door de plaatsing op de lijst B, behorende bij het Besluit Bezettingsmaatregelen, trad het besluit van de secretaris-generaal voor Bijzondere Economische Zaken en de secretarissen-generaal van de Departementen van Financiën, van Justitie, van Sociale Zaken, van Handel, Nijverheid en Scheepvaart en van Binnenlandse Zaken betreffende het verzekeringswezen van 15 November 1941 (*Verordeningenblad* 1941, no. 218) buiten werking. Doordat daarbij bepaald was, dat tevens de op grond van dit besluit uitgevaardigde uitvoeringsbesluiten vervielen, verviel tegelijkertijd het bovenbedoelde Saneringsbesluit, waardoor de eerste stap tot publiekrechtelijke sanering van het assurantiebemiddelingsbedrijf ongedaan gemaakt werd.

Te betreuren viel zulks niet, daar aan het bedoelde Saneringsbesluit vele bezwaren kleefden. Hierboven werd reeds gewezen op de eenzijdige totstandkoming van het besluit, waarin slechts eenzijdig rekening werd gehouden met de belangen van de assurantiebemiddelaars, zonder daarbij voldoende rekening te houden met de belangen van de verzekeraars en de verzekerden en met de algemene belangen van het verzekeringswezen. Onbevredigend was voorts, dat het Saneringsbesluit beoogde de uitvoering van de sanering grotendeels

in handen te leggen van één der groepen van belanghebbenden, nl. de toenmalige Bedrijfsgroep Makelaars in Assurantiën, Assurantiebezorgers en Assurantieagenten, terwijl deze bedrijfsgroep tevens met de controle was belast en haar buitendienst-ambtenaren als opsporingsambtenaren in de zin van het besluit werden aangewezen. Een verdere tekortkoming der regeling was, dat niet werd aangegeven hoe men van een afwijzing van een verzoek tot ontheffing in beroep kon komen. Uit strafrechtelijk oogpunt bezien was het, een sterk Duits karakter dragende, Saneringsbesluit weinig fraai, doordat de strafsancities zich ook richtten tegen elkeen, die te goeder trouw een verzekering sloot, door bemiddeling van een niet bevoegde (of niet meer bevoegde) assurantiebemiddelaar.

Het ware, mede gelet op de bijzondere tijdsomstandigheden gedurende en vlak na de bezetting, niet juist geweest om het beroep van assurantiebemiddelaar gesloten te houden, zonder daarbij aan te geven op welke wijze men in het beroep kon komen, terwijl het, gezien de vele bezwaren, welke aan het bedoelde Saneringsbesluit Assurantietussenpersonen kleefden, niet wenselijk en evenmin doeltreffend was om op korte termijn aanvullende bepalingen vast te stellen.

Ook al was de vervallenverklaring van het Saneringsbesluit Assurantietussenpersonen om hierboven aangegeven redenen niet te betreuren, toch rees naar aanleiding van deze vervallenverklaring de vraag of een regeling van het assurantiebemiddelingsbedrijf nog noodzakelijk was, en, zo ja, op welke wijze deze regeling tot stand diende te komen. Bij nader onderzoek bleek het de eerste ondergetekende, dat de noodzaak om tot een wettelijke regeling van het assurantiebemiddelingsbedrijf te komen, door belanghebbenden zeker werd gevoeld. Vooral de categorie van de beroepsassurantiebemiddelaars was zeer sterk geporteerd voor het wettelijk regelen van haar positie, daarbij de volgende motieven aanvoerende:

1°. het grote aantal van bestaande en steeds opnieuw toevloeiende gelegenheidsagenten benadeelt de stand en de financiële positie van de beroepsagenten, terwijl er, in tegenstelling tot wat bij vele andere beroepen het geval is, geen enkele wettelijke bepaling is, die hieraan paal en perk stelt;

2°. de ondeskundigheid van de gelegenheidsagenten is een gevaar voor de (aspirant-)verzekerden en dus is het een publiek belang om hiertegen op te treden;

3°. het is onjuist, dat de verzekeringsmaatschappijen aan de ondeskundige gelegenheidsagenten een even grote provisie betalen als aan de deskundige beroepsbemiddelaars.

De verzekeringsmaatschappijen konden de wenselijkheid van maatregelen tot wering van de z.g. beunhazen uit het assurantiebemiddelingsbedrijf ten volle erkennen. Daarentegen konden zij zich niet verenigen met een algehele uitschakeling ook van de bona fide gelegenheidsagenten. Zij achtten een dergelijke uitschakeling vooral daarom ongewenst, omdat deze agenten er zeer veel toe bijdragen om de verzekeringsgedachte tot in alle lagen van de bevolking te verbreiden, immers in het bijzonder in de provincie een publiek te bereiken, dat grotendeels valt buiten het gezichtsveld en de werksfeer van de in aantal steeds nog tamelijk beperkte groep van beroepsassurantiebemiddelaars.

Voorts wezen de verzekeraars er op, dat de groep der gelegenheidsagenten de bron vormt, waaruit de toekomstige nieuwe beroepsbemiddelaars moeten voortkomen, zo goed als de groep der tegenwoordige beroepsagenten zich in het verleden uit die der gelegenheidsagenten heeft ontwikkeld.

Een radicale uitschakeling van de gelegenheidsagent zou naar het oordeel der verzekeraars de groep der beroepsagenten van haar voedingsbodem afsnijden, tot groot nadeel niet alleen voor de verzekeringsmaatschappijen, die daarvan een aanmerkelijke teruggang van haar productie vrezen, doch ook voor het algemeen belang, dat er mede gediend is, dat het Nederlandse publiek zich zoveel mogelijk verzekert tegen de risico's, welke het zelf niet kan dragen.

Tegenover het door de beroepsassurantiebemiddelaars aangevoerde argument van de ondeskundigheid van de gelegenheidsagent stelden de verzekeraars, dat naar hun oordeel dit bezwaar grotendeels wordt ondervangen door de bijstand, welke hun deskundige inspecteurs de gelegenheidsagenten bij hun acquisitie-arbeid verlenen.

Tegen de gedachte van een gedifferentieerde provisie voor beroeps- en gelegenheidsagenten bleken aan de zijde van de verzekeraars geen overwegende bezwaren te bestaan. De verzekeraars waren echter van oordeel, dat met een differentiatie in de provisie gepaard zou moeten gaan de vaststelling van provisie-maxima voor de diverse verzekeringsbranches.

Gelet op de uitslag van bovenbedoeld nader onderzoek, heeft de eerste ondergetekende aan de drie betrokken Bedrijfsgroepen Schadeverzekering, Levensverzekering en Makelaars in Assurantiën, Assu-

rantiebezorgers en Assurantieagenten verzocht in onderling overleg tot een bevredigende regeling te komen ter zake van de assurantiebemiddeling.

Nadat gebleken was, dat het overleg tussen de bedrijfsgroepen niet tot resultaten leidde, heeft de eerste ondergetekende op 14 October 1946 een commissie ingesteld, welke tot taak had van advies te dienen over een regeling van het assurantiebemiddelingsbedrijf door de Overheid. Onder voorzitterschap, respectievelijk vice-voorzitterschap, van een der hoofdambtenaren van het Ministerie van Financiën, resp. Economische Zaken, heeft deze commissie, waarin zowel de verzekeraars als de tussenpersonen zodanig waren vertegenwoordigd, zodat zij als representatief voor het gehele verzekeringswezen kon worden beschouwd, op 25 October 1946 haar moeilijke taak aangevangen.

De in het onderhavige ontwerp van wet neergelegde regeling, waartoe bovengenoemde commissie heeft geadviseerd, is te beschouwen als een compromis, hetwelk rekening houdt met de voornaamste wensen van de assurantietussenpersonen en van de verzekeraars en daaraan te gemoet komt op een wijze, als door beide groepen over en weer redelijk werd geacht met inachtneming van haar eigen doelstellingen.

Het ontwerp van wet beoogt met name de opheffing van een aantal misstanden op het gebied van de assurantiebemiddeling. In de eerste plaats werd aandacht geschonken aan de onderlinge verhoudingen, waaronder thans op dit terrein tussenpersonen optreden. Het beroep van assurantiebemiddelaar wordt op drieërlei wijze uitgeoefend, en wel:

1. als hoofdberoep;
2. als nevenberoep (regelmatig werkend);
3. als nevenberoep (bij gelegenheid werkend).

Wanneer het beroep als hoofdberoep wordt uitgeoefend, kan in het algemeen van de zijde van geen der belanghebbenden, d.w.z. de verzekeringsmaatschappijen, de assurantiebemiddelaars en de (aspirant-)verzekerden, tegen het werkzaam zijn van deze tussenpersonen uit hoofde van gebrek aan deskundigheid bezwaar worden gemaakt. Bij de uitoefening van het beroep van assurantietussenpersoon als nevenberoep is de waarborg van een deskundige verlening van bemiddeling echter als regel geringer naarmate dergelijke tussenpersonen minder regelmatig werkzaam zijn. De deskundigheid van de z.g. gelegenheidsagent gaat in vele gevallen niet veel verder dan die van de aspirant-verzekerde. De bemiddeling, die hij verleent, biedt dan ook aan de verzekerde weinig waarborg, dat hij de hem het beste passende verzekering heeft gesloten, tenzij — zoals het in vele gevallen gebeurt — de gelegenheidsagent bij zijn acquisitie-arbeid wordt bijgestaan door een maatschappij-inspecteur.

Wat hierboven is opgemerkt over de gelegenheidsbemiddelaar, geldt tot op zekere hoogte ook voor diegenen, die het beroep van assurantietussenpersoon als nevenberoep uitoefenen en daarbij regelmatig als zodanig werken.

Van de zijde van de assurantietussenpersonen bestaan tegen de het vak als nevenberoep uitoefenende groep minder bezwaren dan tegen de gelegenheidsbemiddelaars, maar toch koesteren zij tegen het optreden van de tot bedoelde groep behorende bemiddelaars twee bedenkingen, waarvan de eerste gebaseerd is op het feit, dat deze bemiddelaars door hun deskundigheid in hun hoofdberoep veelal de schijn waken, ook op het gebied van assurantiebemiddeling, even deskundig te zijn.

De tweede bedenking spruit voort uit de wetenschap, dat tussenpersonen uit deze groep uit hoofde van hun positie in hun hoofdberoep pressie op de aspirant-verzekerde kunnen uitoefenen.

Voor de verzekeringsmaatschappij is het voortbestaan van de groep van het assurantiebemiddelingsbedrijf in nevenberoep uitoefenende personen van groot belang. Onder de bedoelde categorie van bemiddelaars schuilt een groot aantal, dat naast een voldoende deskundigheid in grote mate het vertrouwen bezit van de (aspirant-)verzekerden en uit hoofde van zijn hoofdberoep ruime bekendheid met de plaatselijke omstandigheden en met de „morele” stand van de (aspirant-)verzekerden bezit, hetgeen voor de verzekeringsmaatschappij van niet te onderschatten belang is.

Een tweede misstand op het terrein van assurantiebemiddeling is gelegen op het gebied van de provisie, waar zeer ongeragelde toestanden voorkomen. Hoofdzakelijk op grond van concurrentieoverwegingen worden in bepaalde branches veel te hoge provisie aan tussenpersonen uitgekeerd. Eveneens op grond van concurrentieoverwegingen — ditmaal van de zijde van de bemiddelaars — komt het veelvuldig voor, dat de tussenpersonen zich door het geven van een retourprovisie aan verzekerden gedwongen zien tot provisieafstand, daardoor een niet onbelangrijk deel van hun beloning prijsgevend.

De misstanden op het gebied van provisie dienen zowel in het belang van de verzekeraars, van de tussenpersonen als van de verzekerden te worden geëlimineerd. Bovendien is, doordat de sanering van het assurantiebemiddelingsbedrijf gepaard gaat met een zekere beperking van het aantal tussenpersonen, een regelend optreden op het stuk van provisie noodzakelijk, aangezien anders de vaststelling daarvan wel eens afhankelijk zou kunnen worden van machtsverhoudingen in de verzekeringswereld. De bovenbedoelde commissie kwam tot de conclusie, dat een bevredigende regeling van de assurantiebemiddeling verkregen zou worden door de navolgende maatregelen ter bescherming van het beroep van assurantiebemiddelaar, t.w. verwezenlijking van de navolgende doeleinden:

1. Bevordering van de vakbekwaamheid der assurantiebemiddelaars, opdat de (aspirant-)verzekerden zoveel mogelijk worden voorlicht door ter zake van het verzekeringswezen deskundige bemiddelaars, wering van de z.g. beunhazen en beperking van het aantal gelegenheidsagenten door het stellen van bepaalde toelatingseisen voor de verschillende categorieën van tussenpersonen.

2. Bescherming van de titel der assurantiebemiddelaars.

3. Regeling van de rechtspositie van de assurantiebemiddelaar (z.g. portefeuillerecht).

4. Regeling van de beloning van de assurantiebemiddelaars door vaststelling van provisie-maxima (waarbij de maxima voor de gelegenheidsagenten lager worden gesteld dan voor de beroepsassurantiebemiddelaars), gepaard gaande met een verbod van provisieafstand.

5. Wering van z.g. schijnvolmachten ter voorkoming van ontduiking van de regeling, bedoeld onder 4.

Ten einde te geraken tot een regeling, welke met het oog op de grote verscheidenheid in verzekeringsbranches en van de naar de tijd wisselende feitelijke omstandigheden toch de nodige soepelheid vertoont, zijn de ondergetekenden van oordeel, dat het onderhavige ontwerp van wet slechts regelen dient te geven op het stuk van de hierboven genoemde principiële grondslagen der sanering van het assurantiebemiddelingsbedrijf en dat de uitwerking dient te geschieden in de vorm van bij algemene maatregel van bestuur te stellen regelen.

De basis van de in het ontwerp van wet neergelegde saneringsregeling vormt de registratie van alle in het assurantiebemiddelingsbedrijf werkzame personen, welke registratie zowel ten behoeve van de verwezenlijking van de gestelde desiderata als om de mogelijkheid van een afdoende controle te scheppen noodzakelijk is. Aan niet geregistreerde personen zal het, indien dit ontwerp tot wet wordt verheven, verboden worden om, op welke wijze dan ook, bemiddeling te verlenen tegen het genot van provisie of enige andere beloning, behoudens in het geval, dat de betrokken assurantiebemiddelaar met de verzekeraar een arbeidsovereenkomst of een daaraan gelijk te stellen agentuurovereenkomst heeft lopen tegen een nader te bepalen minimum salaris, in welke gevallen geen vrees behoeft te bestaan voor ondeskundigheid of beunhazerij. De inschrijving in de verschillende registers van het Registratiebureau zal geschieden naar criteria van vakbekwaamheid en ervaring. Op deze wijze kon worden bereikt, dat de inschrijving in een der registers ook tegelijkertijd het criterium voor indeling in een provisie-schaal kan opleveren, alsmede bepalend kan zijn ter zake van de titulatuur. Anderzijds is er niet naar gestreefd het beroep van assurantiebemiddelaar geheel te sluiten. Toetreden kan steeds plaats vinden, indien men maar aan bepaalde criteria voldoet. Een te grote toevloed van assurantietussenpersonen kan voorkomen worden door de eisen van toelating hoger te stellen, waardoor, tot heil van verzekerden en verzekeraars en van het bemiddelingswezen, de kwaliteit van het corps van assurantietussenpersonen verbeterd zal kunnen worden. Een ieder, die wenst te worden opgenomen in een der registers van assurantietussenpersonen, dient in de eerste plaats te voldoen aan de eisen van meerderjarigheid en integriteit. Het voldoen aan deze eisen is voldoende voor inschrijving in het register van volksverzekeringsagenten, waaraan geen nadere eisen van vakbekwaamheid gesteld behoeven te worden.

Voor het sluiten van alle andere soorten van verzekeringen is echter het voldoen aan zekere eisen van vakbekwaamheid en vak-kennis, praktische dan wel theoretische, vereist. Voor hen, die niet de nodige examens hebben afgelegd, wordt de weg tot toetreding tot het assurantiebemiddelingsberoep geopend door inschrijving, bij voldoening aan de eisen van meerderjarigheid en integriteit, in het Register D, het laagst gequalificeerde register. De in dit register ingeschrevene moet door een proeftijd van ten hoogste een jaar aantonen, dat hij in staat is verzekeringen af te sluiten. Zodra hij een beperkt bij algemene maatregel van bestuur vast te stellen aantal verzekeringen heeft gesloten, kan hij worden opgenomen in het Register C. Provisie over de door hem afgesloten posten ontvangt

hij eerst na afloop van zijn proeftijd, een maatregel, welke speciaal van groot belang is om de zo gehate beunhazerij in het bemiddelingsvak voortaan onmogelijk te maken. De in het Register C ingeschreven assurantiebemiddelaars kunnen hun werkzaamheden onbeperkt uitoefenen tegen het genot van provisie, doch zij zullen om de vijf jaren moeten aantonen nog actief als tussenpersoon werkzaam te zijn; mocht dit niet langer het geval zijn, dan worden zij uit het Register C verwijderd om te voorkomen, dat zij naderhand weer als potentiële beunhazen de beroepstussenpersonen gaan bedreigen.

Tot de Registers A en B, speciaal bedoeld voor de grotere beroepstussenpersonen, die een hogere provisie dan de C-agenten zullen genieten, worden alleen toegelaten zij, die door het afleggen van een examen blijk hebben gegeven de nodig geachte vakbekwaamheid en vakbekwaamheid te bezitten.

Een speciale regeling diende te worden getroffen voor de een bijzondere plaats in de verzekeringswereld innemende gevolmachtigde agenten. Zulks bleek met name nodig, omdat vele assurantietussenpersonen van verzekeraars z.g. huisvolmachten hebben verkregen, op grond waarvan naar buiten de schijn wordt gewekt alsof zij optreden als gevolmachtigde van de verzekeraars, terwijl in feite hun positie geen andere is dan die van een gewoon assurantiebezorger of assurantieagent, doordat hun „volmacht” bij interne instructie zover blijkt te zijn uitgehold, dat daaraan nog nauwelijks betekenis kan worden toegekend. Zonder nadere wettelijke voorziening zouden door verlening van deze schijnvolmachten de bepalingen gemakkelijk ontdoken kunnen worden. Door het instituut van gevolmachtigde agent geheel te reserveren voor hen, die werkelijk als zodanig werkzaam zijn, is dit bezwaar ondervangen.

Voor de op het ogenblik in het assurantiebemiddelingswezen werkzame personen is een soepele overgangsregeling ontworpen, neergelegd in de artikelen 35 t/m 39. Een ieder die voldoet aan zekere, niet te zware eisen, vast te stellen bij algemene maatregel van bestuur, zal ingedeeld kunnen worden in een der bovengenoemde registers. Na een overgangstijd van vijf jaren zal aan de hand van de behaalde productieresultaten definitief worden uitgemaakt in hoeverre deze voorlopige plaatsing te recht is geschied.

Hoewel het oorspronkelijk in de bedoeling van de ondergetekenden heeft gelegen om ook het vraagstuk van de begunstigingscontracten, waartegen zowel van de zijde van de verzekeraars als van de tussenpersonen grote bezwaren bestaan, in deze wet te regelen, hebben zij hiervan, op grond van overwegingen van algemeen economische aard, bij nadere overweging afgezien. Zij zijn van mening, dat deze belangrijke quaestie in de hierboven genoemde commissie diepgaand bestudeerd dient te worden, alvorens tot een wettelijke regeling wordt overgegaan.

Na deze algemene beschouwing menen de ondergetekenden voor de nadere toelichting op het onderhavige ontwerp van wet te mogen verwijzen naar de uitvoerige artikelsgewijze bespreking van het ontwerp.

Toelichting bij de artikelen

HOOFDSTUK I

Algemene bepalingen

Artikel 1

Daar, waar in de definities in dit artikel het woord sluiten wordt gebruikt, is daarbij inbegrepen verlenen en wijzigen, daar in feite het verlenen en wijzigen het aangaan van nieuwe overeenkomsten inhoudt. Het was noodzakelijk de sub-agent afzonderlijk te definiëren, aangezien bij de toepassing van de provisiebepalingen het onderscheid tussen de tussenpersoon, voor wie de sub-agent bemiddelt, en de sub-agent van belang is.

Daar de eerste ondergetekende belast is met de zorg voor het verzekeringswezen, regardeert deze wet, die een regeling op het gebied van het verzekeringswezen beoogt te scheppen, uit dien hoofde in de eerste plaats de Minister van Financiën. Aangezien echter de voorgestelde bepalingen ter zake van de toelating tot het assurantiebemiddelingsbedrijf en van de controle op het al dan niet geoorloofd optreden als assurantietussenpersoon een grote mate van analogie vertonen met de in de middenstandswetten neergelegde regelingen, werd het juist geacht om bij de uitvoering van deze wet voordeel te trekken uit de deskundigheid en ervaring van het Ministerie van Economische Zaken op dit terrein. Derhalve is de Minister van Economische Zaken mede met de uitvoering van deze wet belast.

Door de definiëring van „volksverzekering” wordt bereikt, dat de beperkte groep van tussenpersonen, die uitsluitend voor de bemiddeling bij deze zeer eenvoudige vorm van verzekeringen zorgt, vrijgesteld wordt van het grootste gedeelte van de bepalingen dezer wet.

Artikel 2

Dit artikel regelt de instelling van het Registratiebureau, alsmede de mogelijkheid om van de beslissingen van dit bureau in beroep te komen bij de Minister van Financiën.

De directie en het bij het Registratiebureau werkzame personeel zullen bestaan uit onafhankelijke ambtenaren.

De Commissie van Advies, welke de directie van het bureau zal bijstaan, zal gevormd worden uit op assurantiegebied deskundige personen; het ligt in het voornemen de leden van de Commissie van Advies te benoemen in overleg met de onder de hoofdgroep „Verzekering” ressorterende bedrijfsorganisaties. Aldus zal het deskundige element in de arbeid van het Registratiebureau worden ingeschakeld, hetgeen met name met het oog op het feit, dat de materie van de regeling van het assurantiebemiddelingsbedrijf geheel nieuw is, van groot belang moet worden geacht.

Artikel 3

Lid 1 scheidt de mogelijkheid deze wet niet van toepassing te verklaren op bepaalde vormen van verzekering. Gedacht is hier bij voorbeeld aan verzekeringen, voor welke afsluiting een specialistische deskundigheid vereist is, zoals verzekeringen op agrarisch gebied, terwijl de volksverzekering, behoudens de eisen van het eerste lid van artikel 5 en de verplichting tot registratie, reeds buiten deze wet wordt geplaatst.

Lid 2 heeft ten doel de registratieplicht te doen vervallen voor hogere employé's van de verzekeringsmaatschappijen (inspecteurs, directeuren van bijkantoren, enz.). Aldus wordt voorkomen, dat het personeelsbeleid der maatschappijen te zeer aan banden wordt gelegd, terwijl anderzijds aangenomen mag worden, dat de hier bedoelde categorieën voldoende vakbekwaam zijn.

Lid 3 geeft vrijstelling van het examen (niet van de registratieplicht) aan die personen in vaste dienst van een maatschappij of tussenpersoon, welke een salaris ontvangen boven een bij algemene maatregel van bestuur te bepalen minimum. Aangenomen toch moet worden, dat een salaris, als waarop hier wordt gedoeld, niet zal worden betaald aan personen, welke de voor het uitoefenen van het beroep van assurantietussenpersoon vereiste vakbekwaamheid niet bezitten.

Lid 4 geeft de mogelijkheid aan om bepaalde categorieën, die niet aan de omschrijving, in lid 3 genoemd, voldoen, gelijk te stellen met diegenen, die in lid 3 bedoeld zijn. Hoofdzakelijk is dit van belang voor hen, die in het Wetboek van Koophandel in artikel 75a bedoeld zijn, dus zij, die een agentuurovereenkomst hebben met een maatschappij, welke agentuurovereenkomst zeer dicht nadert tot de arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht.

HOOFDSTUK II

Tussenpersonen

Artikel 4

Aangegeven wordt hier in welke registers de tussenpersonen zullen worden opgenomen. Daar de categorie van tussenpersonen bij het verzekeringsbedrijf zeer gevarieerd is, is een plaatsing in verschillende registers, ook al in verband met de toe te kennen provisie, noodzakelijk.

Artikel 5

Artikel 5 bepaalt, dat men niet in een der registers wordt ingeschreven dan nadat is gebleken, dat men geen onverenigbaar beroep uitoefent, dat men voldoet aan de eis van integriteit en dat men, behoudens verkregen handlichting, meerderjarig is. Daarenvens gelden voor de hoogste twee klassen tussenpersonen nog eisen van vakbekwaamheid. Het ligt in de bedoeling de in lid 4 bedoelde productie-eis zo vast te doen stellen, dat het ook voor diegenen, die het assurantiebemiddelingsbedrijf als nevenbedrijf uitoefenen, niet te moeilijk zal vallen aan deze eis te voldoen. De eisen, waaraan men moet voldoen om in een der registers A en B te komen, zullen uiteraard hoger zijn. Hier wordt het noodzakelijk om deskundigheidseisen te gaan stellen.

In lid 5 wordt de mogelijkheid om door middel van een rechtspersoon of een andere vorm van bedrijfsuitoefening de eisen, in het artikel genoemd, te ontduiken, tenietgedaan.

De daar bedoelde met de feitelijke leiding belaste personen worden te dien einde verplicht om aan de gestelde eisen te voldoen.

Het is niet de bedoeling, dat elke leidinggevende persoon, dus bij voorbeeld een afdelingschef, aan de gestelde eisen voldoet, doch wel diegenen, die de feitelijke leiding op zich hebben genomen.

Om te voorkomen, dat de bedoelde personen zich zouden beroepen op artikel 3, zijn zij in het vijfde lid van dit artikel van de toepassing daarvan uitgesloten.

Artikel 6

De mogelijkheid is hier voor weduwen en wezen geschapen om door middel van deze bepaling het verlopen van het bedrijf van hun echtgenoot en vader te voorkomen. Doordat hun maximaal twee jaar de tijd wordt gegeven om aan de gestelde eisen te voldoen, is het dus voor hen mogelijk om het bedrijf in stand te houden.

Slagen zij hierin binnen deze termijn niet, dan dient de portefeuille te worden verkocht.

Ook voor de liquidateur en de curator is middels dit artikel de mogelijkheid geopend om hun werkzaamheden te verrichten, doordat de directie ook hun dispensatie kan verlenen.

Artikel 7

In lid 4 wordt aan de (aspirant)-tussenpersoon de plicht opgelegd om bij de inschrijving en verder jaarlijks bepaalde bedragen te betalen.

Deze bedragen zullen dienen voor de instandhouding van het Registratiebureau, daar naar de mening van ondergetekenden de kosten van de uitvoering van deze wet door de belanghebbenden zullen moeten worden gedragen.

HOOFDSTUK III

Van de registers

Artikel 8

De registratie heeft mede tot doel overtreding der wet gemakkelijker te kunnen opsporen. Dit pleit er voor aan deze registers zo groot mogelijke openbaarheid te geven. Anderzijds begrijpen de ondergetekenden, dat het voor de verzekeringsmaatschappijen bezwaarlijk is, indien concurrenten de beschikking krijgen over de namen van de tussenpersonen, die bij haar in opleiding zijn. Deze overweging heeft er toe geleid te bepalen, dat de registers C en D en het register van volksverzekeringsagenten niet openbaar zijn.

Artikel 10

Artikel 10 bepaalt, dat eens per 5 jaar uit het register worden verwijderd de namen van die tussenpersonen, die niet meer regelmatig als assurantietussenpersoon werkzaam zijn.

HOOFDSTUK IV

Van de titulatuur van de tussenpersoon

Artikel 13

Artikel 13 regelt in samenhang met artikel 4 de titelbescherming.

HOOFDSTUK V

Van de beloning van de tussenpersonen

Artikel 14

De beloning van de tussenpersonen, die in de artikelen 14, 15 en 16 is geregeld, bestaat, behalve voor die tussenpersonen, die bedoeld zijn in het 2de, 3de en 4de lid van artikel 3, alleen uit provisiën.

Een uitzondering hierop vormen alleen de regelingen van artikel 15 en 16.

Zoals reeds hiervóór is betoogd, is het vaststellen van maximum provisiën noodzakelijk op grond van de gebleken misstanden op dit gebied en de vrees, dat deze bij verkleining van de groep van tussenpersonen nog in hevigheid zullen toenemen. Het is noodzakelijk, dat de verzekerden hiertegen worden beschermd.

Het bedrijfsleven is er niet in geslaagd om zelf dit euvel op te heffen. Slechts het levensverzekeringsbedrijf slaagde er in een regeling te treffen, zij het, dat deze regeling eenzijdig tot stand is gekomen.

Het vierde lid van dit artikel heeft ten doel te voorkomen, dat iemand, die niet de bedoeling heeft zich te laten inschrijven in register C, zich door inschrijving in register D, waarvoor zeer geringe eisen worden gesteld, op ontoelaatbare wijze toch laat betalen voor zijn diensten. Op deze wijze immers zou het leger van beunhazen toch blijven bestaan.

Artikel 15

Het berekenen van afmakingscourtagage dient alleen toegestaan te worden aan de ingeschrevenen in de registers A of B en ook dan alleen maar in die gevallen, waarin dispensatie daarvoor is verkregen. Bij deze categorie alleen kan de afmakingscourtagage betekenis hebben, daar alleen zij over een apparaat beschikken, dat bij de afmaking van een verzekering een dergelijke service verstrekt, dat een afmakingscourtagage op haar plaats kan zijn.

Artikel 16

Het geven van retourprovisie heeft enerzijds de oneerlijke concurrentie onder de tussenpersonen sterk in de hand gewerkt en heeft anderzijds het gevaar onvoldoende betaalkrachtige (aspirant)-verzekerden te verleiden tot het sluiten van verzekeringsovereenkomsten, welke ten slotte blijken boven hun financiële draagkracht te liggen. In branches, waarin op grond van bestaande — ook internationale — gebruiken zulks nodig te achten is, kan van dit verbod ontheffing worden verleend.

HOOFDSTUK VI

Van de rechtspositie van de tussenpersonen

Artikel 17

Het recht van de tussenpersoon op provisie wordt hier vastgelegd. Voor diegenen, die onder de definitie van handelsagent, als gegeven in artikel 75a van het Wetboek van Koophandel, vallen, is dit reeds in het Wetboek van Koophandel geregeld.

Uit lid 2 blijkt, dat het recht op provisie, zonder dat de verzekering geëindigd is, vervalt door de overboeking naar het agentschap van een andere tussenpersoon.

Deze overboeking geschiedt (behoudens de overboeking, bedoeld in artikel 19 e.v.) slechts dan alleen tegen de wil van de tussenpersoon, indien de verzekerde dit wil.

Uiteraard is dit noodzakelijk, daar de verzekeraar, wanneer dit niet zo was, gevaar zou lopen de betrokken verzekering kwijt te raken.

Artikel 18

Het eerste lid verbiedt de verzekeraar om verzekeringen, die hem zelf toebehoren, naar tussenpersonen over te boeken zonder daarvoor te laten betalen.

Onbillijke begunstiging van bepaalde tussenpersonen, wier productiekraft onvoldoende is voor klassering in een bepaald register, wordt hiermede voorkomen. Lid 4 biedt de mogelijkheid hiervan dispensatie te verlenen.

Artikel 19

Bij verzekeringen, als bedoeld in dit artikel, is het normaal, dat het beheer bij de tussenpersoon berust. Dit normale geval als basis nemend, regelt artikel 19 de wederzijdse rechten en plichten van verzekeraar en tussenpersoon. Bij onderlinge overeenkomst kan echter van dit aanvullend recht worden afgeweken.

HOOFDSTUK VII

Van de gevolmachtigde agenten

Artikel 21

In de artikelen 21 e.v. wordt de positie van de gevolmachtigde agenten geregeld, ten einde te voorkomen, dat assurantietussenpersonen zich als gevolmachtigde zouden gaan aandienen om op deze wijze de bepalingen dezer wet te ontduiken. Aangezien de ter beurze van Amsterdam en Rotterdam werkende gevolmachtigden reeds het aldaar historisch gegroeid instituut van deponering van volmachten kennen, is in lid 4 van artikel 21 de mogelijkheid geschapen deze situatie te bestendigen, mits ten genoegen van de directie van het Registratiebureau wordt aangetoond, dat de controle op en de deponering van de volmachten geschiedt op een wijze, welke beantwoordt aan het doel der in de artikelen 21 e.v. vervatte bepalingen.

Artikel 24

Dit artikel geeft een verbod bij schriftelijke instructie de volmacht zodanig te beperken, dat zij tot een niets inhoudend stuk papier wordt teruggebracht. Wanneer de mogelijkheid om controle uit te oefenen op de instructie niet was geschapen, zou het nog immer mogelijk zijn om door de volmacht — door middel van de interne instructie —

tot een schijnvolmacht te maken de provisiebepalingen te ontduiken. Ten einde dit te voorkomen, zullen bij algemene maatregel van bestuur normen worden gesteld, die een te ver gaande beperking verbieden.

Artikel 25

In lid 3 wordt ten behoeve van de wettelijke vertegenwoordiger, genoemd in de wet op het Levensverzekeringbedrijf, van de gegeven regeling in de leden 1 en 2 afgeweken.

Deze afwijking is noodzakelijk, daar aan de wettelijke vertegenwoordiger, die vertegenwoordiger is van een buitenlandse levensverzekeringsmaatschappij, die hier het levensverzekeringbedrijf uitoefent, in de genoemde wet andere en zwaardere eisen worden gesteld bij de beëindiging van zijn taak als zodanig dan die, welke hier zijn gegeven.

HOOFDSTUK VIII

Strafbepalingen

Artikelen 29 t/m 34

Naast de gebruikelijke straffen, de hechtenis, gevangenisstraf en geldboete, openen de strafbepalingen (in artikel 29, lid 3) bovendien voor de rechter de mogelijkheid om de overtreder zijn geldelijk voordeel te ontnemen.

Artikel 32, lid 2, geeft de rechter zelfs de bevoegdheid om in het geval van recidive tot bedrijfssluiting over te gaan.

Artikel 33 stempelt de overtredingen, genoemd in lid 2 van artikel 29, tot misdrijven; dit zijn dus de gevallen, waarin sprake is van opzet.

In artikel 34 wordt een uitbreiding gegeven aan de personen, die met de opsporing van de overtredingen van deze wet zijn belast.

Bij de onder *b* van dit artikel genoemde personen is gedacht aan ambtenaren van het Registratiebureau en de ambtenaren van de Kamers van Koophandel en Fabrieken.

HOOFDSTUK IX

Overgangsbepalingen

Artikel 35

Ten einde moeilijkheden gedurende de tijd, liggende tussen de aanvraag om inschrijving in een der registers en de beslissing van de directie, te voorkomen, geeft lid 2 de betrokkenen de bevoegdheid om tot aan het tijdstip, waarop de beslissing van de directie afkomt, met de uitoefening van hun beroep verder te gaan.

In elk geval is het hun toegestaan om hun werkzaamheden nog twee maanden na de inwerkingtreding van deze wet voort te zetten.

Artikel 36

Aangezien bij de inschrijving op grond van artikel 35 de nodige soepelheid betracht dient te worden, is het gewenst om na vijf jaar na te gaan in hoeverre de krachtens de overgangsregeling ingeschrevenen inderdaad volwaardige tussenpersonen zijn gebleken.

Artikel 37

Ter voorkoming van moeilijkheden wordt voor die tussenpersonen, die op het tijdstip van de inwerkingtreding van deze wet als zodanig

werkzaam zijn, voor de in artikel 35, lid 2, toegestane overgangsperiode ontheffing verleend van het verbod, neergelegd in het eerste lid van artikel 13. Zij zijn dan gerechtigd om gedurende de overgangsperiode de in artikel 4 genoemde titels te gebruiken. Het tweede en derde lid van dit artikel geven de tussenpersonen gedurende de overgangstijd de mogelijkheid om door te werken.

Artikel 38

De verplichtingen, die vóór de inwerkingtreding van deze wet bestaan op het stuk van de in artikel 16 bedoelde provisie of retourprovisie, dienen te vervallen. Het karakter van deze provisies, die de oneerlijke concurrentie zeer sterk in de hand werken, wettigt deze maatregel ten volle. Uiteraard dienen reeds gesloten verzekeringen haar rechtskracht te behouden. Ten einde elke twijfel dienaangaande uit te sluiten, is dit in het tweede lid uitdrukkelijk vastgelegd.

HOOFDSTUK X

Slotbepalingen

Artikel 40

Het in dit artikel genoemde besluit vereiste voor de vestiging als makelaar een vergunning van de secretaris-generaal van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, welke vergunning volgens de na de bevrijding geldende bepalingen moest worden verleend door de Minister van Economische Zaken.

Het is na de inwerkingtreding van deze wet niet meer noodzakelijk, dat nog een aparte vergunning daarvoor wordt aangevraagd.

Artikel 41

Aan de vereisten om tot de beëdiging als makelaar toegelaten te worden, genoemd in artikel 62 van het Wetboek van Koophandel, wordt, voor wat betreft de makelaars in assurantiën, nog toegevoegd hun inschrijving in Register A.

Deze bepaling is niet opgenomen in deze wet, doch ter voorkoming van uitholling van het Wetboek van Koophandel middels dit artikel daarin ingevoegd.

Artikel 42

Bepaald wordt, dat de artikelen 1 en 2 reeds de dag na de plaatsing in het *Staatsblad* in werking treden.

Dit is noodzakelijk om de mogelijkheid te scheppen het Registratiebureau gereed te doen zijn vóór de inwerkingtreding van de overige bepalingen der wet, voor welke uitvoering het bestaan van een bedrijfsklaar Registratiebureau onontbeerlijk is.

De reserve, gemaakt in het tweede lid van dit artikel, waarbij de inwerkingtreding van enkele artikelen later gesteld kan worden, heeft de bedoeling de mogelijkheid te scheppen om, in verband met de op het stuk van de prijsbeheersing geldende en nog te stellen regelen, artikel 14 voorlopig niet in werking te laten treden.

De Minister van Financiën,

P. LIEFTINCK.

De Minister van Economische Zaken,

VAN DEN BRINK.